

Panu 50-vuotias torimme

□ **Aamukävelyllä** Kauppurienkadulla, joka ennen meitä nykyisiä oli Kauppu-reinkatu, huomasi, että Rommakko oli jo sula, ja tämän ilmestyessä saattaa sula olla tätäkin sulempi. Pöydälle sattui samana pikkupakkasaamuna Liiton "50 vuoden takaa" ja siinä miinusuuinen 23. 3. 1938: "— Oulu saa ajanmukaisen kauppatorin."

Siitä ei siis ole sen pitempi aika! Olin jo ennen tuota aikaa perämoottoriveneen omistaja ja muistan koko 30-luvun oikein hyvin.

□ **Nykyisen** asfaltoidun Kauppatorin paikalla oli pienveneallas, jokseenkin neliön muotoinen, joka tietysti oli entinen merenlahti, joka sitten lapiotyönä oli muotoiltu ja tietysti joskus myös syvennetty. Nykyisen hienon ns. vierasvenelaiturin paikalla oli se entinen vanha laivalaituri, jonka koillispuolella katkaisi venealtaan sisäänajoaukko.

Valkaman koillisrannalla kohosi "Neeterlaaki", se mahtava kolmikerroksinen hirsinen alavarastorakenus, joka sitten meidän rantalaisten vastustuksesta huolimatta purettiin ja jonka hirsistä pystytettiin Pehkolanlammin koulutuskeskus, jo nyt kansainvälisestikin kuuluisa (kai).

Itänurkalla oli "Päärpumin" eli Monttiinin makasiini, se mansardikattoinen, joka sitten lopuksi on siirretty Kiikelin kohdalle muiden rantamakasiinien seuraan. Näihin makasiineihin oli aikoinaan lastattu suoraan veneistä ja

proomuista, eikä ollut kaukana altaan reunasta myöskään nykyinen Rantakadun tuntumassa oleva vanhojen aittojen rypäs. Ruiskuhuone oli siinä, missä nyt tököttää Hailuoto-laiva.

Kuivunuthan se jo oli, se allas. Muistan, että kerrankin oli vesi niin matalalla, että lähtiessäni liikkeelle Ruiskuhuoneen puoleisesta laiturista, tarvitsin avukseeni satamakapteenin lapion, sillä veneelle piti ensin kaivaa uoma! 50 vuotta sitten siis on tehty päätös sen altaan täyttämisestä. Uutisemme mukaan se silloin myös asfaltoitiin, ja niin siitä tuli tori, tämä nykyinen.

□ **Vanha tori** oli sijainnut sillä paikalla, suunnilleen, missä nyt on Autorannan monttu, ja sen silloin hyljätyn torin paikalle tuli linja-auto- eli onnikkatori linja-autoasemineen. 50-vuotismuisto sekin! Siihen aikaan vielä puksuttivat pikku paketit sekä Pakkahuoneenrannasta — totta kai Pakkahuone eli "Pakhuusi" vielä silloin ja paljon myöhemminkin oli paikallaan — että Heikonlanniemen rannasta Plaanaajan suulta nyk. Tuomiokapitulin talon edestä. Heicolanniemi hyvinkin, vaikka... vaikka itse asiassa nimi näyttää kul-

keutuneen siihen Plaanaajan suulle rantaviivan huomattavasti eteläisemmältä kohdalta.

□ **Torikatu!** Monen olen kuullut ihmettelevän Torikatun nimeä, mutta ei siinä mitään ihmettelemistä ole. Ennen 1822-vuoden surkeaa paloa pieni kauppiatori oli jokseenkin sillä paikalla Kajaanin- ja Torikatujen kulmassa, missä nyt on Lyseotalon 111 vuotta sitten rakennettu ensimmäinen laajennus. Senaikainen Raatihuone puolestaan oli sen torin pohjoiskoillisella kulmatontilla eli Linnankadun puolella. Mutta se oli silloin. Vuoden 1825 asemakaava muutti kaiken, mutta Torikadun nimi säilyi ja saa säilyäkin.

□ **Kesä** tulee, kohta taas prutkutamme jos ehkä joskus soudammekin Kauppatorin rantaan ja ostamme silakkaa ja kysymme lohtakalan hintaa. Toivottavasti kaikista oululaisista taas tulee tori- ja halliystävällisiä, viimeistään kun Rommakko kokonaan sulaa. Eläkään Oulun ranta!

Kuva ehkä hieman valaisee sitä yli viidenkymmenen vuoden takaista maisemaa. Ei kai se siinä vain nuori Panu siskonsa kanssa ole lykännyt Puistolaa käsi-kärryillä jotain kesätavaraa ABC-veneeseen lastiksi!

Kauppatorin paikalla ollut venevalkama. Varsinainen laivalaituri vasemmalla, kulkuaukko vasemmanpuoleisten veneiden oikealla puolella. Taustalla "Neeterlaaki" jonka takana silta Vänmannin saareen.

Kuva: Atte Kalajoen kokoelmat